

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Meklēt Juristu](#) > [Juridisko Profesiju Veidi](#) > France

Juridisko profesiju veidi

Saturu nodrošina

Francija

Francija



Šajā sadaļā ir sniegts pārskats par dažādām juridiskajām profesijām.

Juridiskās profesijas. Ievads

Maģistrāti

Struktūra

Francijā profesionālos maģistrātus (*magistrats*) iedala divās daļās: tiesneši, kas iztiesā lietas, un juristi, kas pārstāv prokuratūru (*ministère public* jeb *parquet*). Tiesnešus bieži sauc par "tiesas maģistrātiem" (*magistrats du siège*), savukārt juristus, kas pārstāv prokuratūru, — par "prokuratūras maģistrātiem" (*magistrats du parquet*).

Tiesneši izskata strīdus, kas tiem tiek nodoti, savukārt prokuratūras uzdevums ir pārstāvēt sabiedrības intereses un nodrošināt tiesību aktu pareizu piemērošanu. Maģistrātu profesionālā darbība tiek reglamentēta ar 1958. gada 22. decembra Rīkojumu (*ordonnance*) Nr. 58-1270, ar ko pieņem institucionālo tiesību aktu (*loi organique*) par maģistrātu statusu. Saskaņā ar šā rīkojuma 1. pantu maģistrātus dažādos viņu karjeras posmos var iecelt pildīt tiesneša vai prokurora funkcijas. Tas atbilst tiesu amatpersonu korpusa vienotības principam, kuru ir atkārtoti apstiprinājusi Konstitucionālā padome, jo īpaši savā 1993. gada 11. augusta lēmumā. Visi maģistrāti ir daļa no tiesu varas, kuras pienākums saskaņā ar Konstitūcijas 66. pantu ir aizsargāt personu brīvību. Tomēr attiecībā uz viņiem piemērojamiem reglamentējošiem noteikumiem vairākos aspektos ir atšķirīgi. Tiesneši nav iekļauti hierarhiskā padotības sistēmā, un attiecībā uz viņiem piemēro nepārceļamības principu, t. i., viņus nevar norīkot uz jaunu darba vietu bez viņu piekrišanas. Atšķirīga ir arī viņu amatā iecelšanas kārtība. Tiesnešus iecel amatā ar Maģistratūras augstās padomes (*Conseil supérieur de la magistrature*) piekrišanu. Kasācijas tiesas tiesnešus, apelācijas tiesu pirmos priekšsēdētājus un tiesu priekšsēdētājus iecel amatā saskaņā ar Maģistratūras augstās padomes ierosinājumu. Visbeidzot, Maģistratūras augstajai padomei ir disciplinārās pilnvaras attiecībā uz visiem tiesnešiem. Savukārt prokuratūras maģistrātus iecel amatā pēc Maģistratūras augstās padomes apspriešanās, un par kandidātu izvirzīšanu un disciplināro pilnvaru izmantošanu atbild tieslietu ministrs.

Lielākā daļa maģistrātu ir pieņemti darbā konkursa kārtībā (*concours*). Lai izturētu pirmo konkursu, kurā var piedalīties studenti, kandidātiem ar diplomu ir jāapliecina, ka pēc vidējās izglītības iegūšanas viņi ir pabeiguši vismaz četru gadu augstākās izglītības programmu (līdz maģistra līmenim). Kandidātus, kas izturējuši konkursu, iecel par tiesas praktikantiem (*auditeurs de justice*), un pēc tam viņi visi saņem vienādu apmācību, ko nodrošina Francijas Nacionālā maģistrātu skola (*École nationale de la magistrature — ENM*). Pastāv arī iespējas kļūt par maģistrātu tieši. Kad apmācība Nacionālajā maģistrātu skolā (*ENM*) beidzas, tiesas praktikantus ar dekrētu (*décret*) norīko darbā tiesā vai prokuratūrā.

Papildus tiesvedības funkcijām tiesu vadītājiem (atkarībā no tiesas: priekšsēdētājam un prokuroram vai pirmajam priekšsēdētājam un ģenerālprokuroram) ir jāpilda arī administratīvie pienākumi, piemēram, jāplāno tiesas sēdes.

Francijā 2018. gada 1. janvārī bija 8412 praktizējoši maģistrāti, no kuriem tiesās vai prokuratūrā bija nodarbināts 7881 maģistrāts.

Maģistratūras augstā padome

Attiecībā uz Maģistratūras augsto padomi (*Conseil supérieur de la magistrature — CSM*) noteikumi ir paredzēti Konstitūcijas 65. pantā. Ar 2008. gada 23. jūlija konstitucionālo likumu tika mainīts tās sastāvs un pilnvaras attiecībā uz iecelšanu amatā, kā arī tika paredzēta iespēja tiesību subjektiem vērsties Maģistratūras augstajā padomē. Tagad Francijas Republikas prezidents vairs nav CSM loceklis.

Attiecībā uz tiesnešiem Maģistratūras augstās padomes kompetento sastāvu vada Kasācijas tiesas pirmais priekšsēdētājs. Šajā sastāvā ietilpst arī pieci tiesneši, viens prokuratūras maģistrāts, viens Valsts padomes (*Conseil d'État*) iecelts valsts padomnieks, viens advokāts (*avocat*), kā arī sešas kvalificētas personas, kas nepārstāv ne parlamentu, ne vispārējās piekritības tiesas, nedz arī administratīvās tiesas. Republikas prezidents, Nacionālās asamblejas (*Assemblée nationale*) priekšsēdētājs un Senāta priekšsēdētājs katrs ieceļ divas kvalificētas personas.

Attiecībā uz prokuratūras maģistrātiem Maģistratūras augstās padomes kompetento sastāvu vada Kasācijas tiesas ģenerālprokurors (*procureur général*). Tajā arī ietilpst pieci prokuratūras maģistrāti un viens tiesnesis, kā arī valsts padomnieks, advokāts un iepriekš minētās sešas kvalificētas personas.

Maģistratūras augstās padomes sastāvs, kura kompetencē ietilpst jautājumi par tiesnešiem, izvirza kandidātus Kasācijas tiesas tiesnešu, apelācijas tiesu (*cours d'appel*) pirmo priekšsēdētāju un apgabaltiesu (*tribunaux de grande instance*) priekšsēdētāju amatiem. Citus tiesnešus var iecelt tikai ar viņu piekrišanu.

Šis Maģistratūras augstās padomes sastāvs darbojas kā disciplinārlietu padome attiecībā uz tiesnešiem. Šajā jomā šis padomes sastāvā darbojas tiesnesis, kurš piedalās minētās padomes darbā un kura kompetence attiecas uz prokuratūras maģistrātiem.

Attiecībā uz prokuratūras maģistrātiem — Maģistratūras augstās padomes kompetentais sastāvs sniedz atzinumu par viņu iecelšanu. Šis Maģistrātu augstās padomes sastāvs sniedz atzinumu arī par disciplinārajām sankcijām, ko piemēro prokuratūras maģistrātiem. Šajā jomā papildus Konstitūcijas 65. panta trešajā rindkopā minētajiem locekļiem šīs padomes sastāvā ietilpst prokuratūras maģistrāts, kurš piedalās tā sastāva darbā, kura kompetence attiecas uz tiesnešiem.

Prokuratūra

Struktūra

Prokuratūras maģistrāti pārstāv sabiedrības intereses, un viņiem ir attiecīgi jārikojas, cenšoties nodrošināt tiesību aktu piemērošanu.

Francijas prokuratūra veido hierarhisku struktūru tieslietu ministra padotībā, izņemot Kasācijas tiesas ģenerālprokuratūru (*parquet général*), kas no šīs struktūras ir nodalīta. Kriminālprocesa kodeksa 30. pantā ir paredzēts, ka tieslietu ministrs īsteno valdības noteikto kriminālās tiesvedības politiku. Viņam ir jāgarantē, ka šī politika tiek konsekventi piemērota visā valsts teritorijā. Šajā nolūkā tieslietu ministrs var izdot prokuratūras maģistrātiem paredzētas vispārējas vadlīnijas par kriminālās tiesvedības politiku.

Katrā apgabaltiesā (*tribunal de grande instance*) ir prokuratūra, ko vada republikas prokurors (*procureur de la République*) un kas sastāv no vairākiem viņam hierarhiski padotiem prokuratūras maģistrātiem. Republikas prokurors organizē šīs prokuratūras darbību, sadalot uzdevumus un pienākumus starp pakļautībā esošajiem prokuroriem (*procureurs adjoints*), prokuroru vietniekiem (*vice-procureurs*) un aizstājējiem (*substituts*). Savukārt minētās prokuratūras vadītāja — republikas prokurora — darbību kontrolē un tam norādījumus sniedz ģenerālprokurors (*procureur général*).

Neraugoties uz šo hierarhisko organizāciju, prokuratūra ir nedalāma vienība: aizstājējam pienākumu veikšanai nav nepieciešams augstākstāvošās amatpersonas pilnvarojums, un katra viņa darbība ir saistoša prokuratūrai kopumā.

Loma un funkcijas

Prokuratūras funkcijas galvenokārt ir saistītas ar izpildes panākšanu krimināltiesību jomā. Tā vada izmeklēšanas

un veic vai uzdod veikt visas kriminālvajāšanai nepieciešamās darbības, vai arī pārrauga, lai tiktu veikti pasākumi šajā nolūkā. Tā lemj par rīcību krimināllietās (piem., par pirmstiesas izmeklēšanas uzsākšanu (*ouverture d'une information judiciaire*), lietas nodošanu iztiesāšanai (*renvoi devant une juridiction de jugement*) vai lietas izbeigšanu (*classement sans suite*)). Prokuratūras maģistrātam ir jāpiedalās tiesas sēdē, un viņš var sniegt tādus mutiskos apsvērumus (par lietas faktiem, apsūdzētās personas raksturu un sodu), kādus uzskata par vajadzīgiem, lai veicinātu taisnīgas tiesas spriešanu. Prokuratūra arī nodrošina, ka sodi tiek izpildīti.

Prokuratūra ir atbildīga par apdraudētu nepilngadīgu personu aizsardzību un pilda atsevišķas funkcijas civiltiesību jomā (piem., saistībā ar personu statusu dzimšanas, laulības un miršanas reģistros), administratīvo tiesību jomā (piem., saistībā ar valsts mājokļiem, periodiskajiem izdevumiem vai tiešo tirgvedību) un komerciesību jomā (piem., saistībā ar dažām maksātnešpējas procedūrām).

Tiesnešu loma un funkcijas ir izklāstītas nodaļā, kas veltīta vispārējās piekritības tiesām.

Tiesas piesēdētāji (*juges non professionnels*)

Uz laiku iecelti tiesas piesēdētāji (*magistrats exerçant à titre temporaire*)

Lai tiesvedību tuvinātu sabiedrībai, uz laiku tiesas piesēdētāja (*magistrat exerçant à titre temporaire — MTT*) amatā var iecelt pilsoniskās sabiedrības pārstāvi, kuram ir jāsniedz pagaidu palīdzība tieslietu sistēmai saskaņā ar 41.10. pantu un turpmākajiem pantiem grozījumā 1958. gada 22. decembra Rīkojumā (*ordonnance*) Nr. 58-1270, ar ko pieņem institucionālo tiesību aktu (*loi organique*) par maģistrātu statusu.

Uz laiku iecelto tiesas piesēdētāju amata īpašā iezīme ir tas, ka viņi noteiktā periodā var veikt instances tiesas tiesneša, policijas tiesas tiesneša un/vai konsultējošā eksperta pienākumus lietās, ko apgabaltiesās izskata triju tiesnešu sastāvā, vienlaikus veicot arī ar saviem tiesas pienākumiem savietojamu profesionālo darbību.

Pēdējā laikā vērojama uz laiku iecelto tiesas piesēdētāju skaita pieaugums tieši izriet no vietējo tiesnešu (*juges de proximité*) amata likvidēšanas. Vietējo tiesnešu amats sākotnēji tika izveidots ar 2002. gada 9. septembra likumu un tika likvidēts saskaņā ar 15. pantu 2016. gada 18. novembra Likumā Nr. 2016-1547 par tieslietu sistēmas modernizāciju 21. gadsimta vajadzībām un saskaņā ar 2017. gada 28. aprīļa Dekrētu Nr. 2017-683.

Vietējā tiesneša un uz laiku ieceltā tiesas piesēdētāja funkcijas tika apvienotas saskaņā ar 2016. gada 8. augusta Institucionālo tiesību aktu (*loi organique*) Nr. 2016-1090, kas stājās spēkā 2017. gada 1. jūlijā.

Uz laiku ieceltie tiesas piesēdētāji tiek nolīgti regulāri, pamatojoties uz pieteikumu (nevis konkursu).

Atbilstības nosacījumi, kas jāievēro, lai varētu pildīt uz laiku iecelta tiesas piesēdētāja pienākumus

Personai ir jābūt Francijas valstspiederīgajam vecumā no 35 līdz 75 gadiem, jābauda visas pilsoņa tiesības, jābūt ar labu reputāciju, jāatbilst visām valsts dienesta prasībām un jābūt fiziski spējīgai veikt noteiktos pienākumus, ņemot vērā pielāgojumus, ko var veikt invaliditātes gadījumā.

Pieteikuma iesniedzējam ir jāatbilst arī vienam no šādiem nosacījumiem:

- ar diplomu ir jāapliecina, ka pēc vidējās izglītības iegūšanas viņš ir pabeidzis vismaz četrus gadus ilgu papildu apmācību (vai ieguvis līdzvērtīgu kvalifikāciju), kā arī ir jāpierāda, ka viņam ir vismaz septiņu gadu profesionālā pieredze, kas nodrošina nepieciešamo kvalifikāciju pienākumu veikšanai tiesā;
- pieteikuma iesniedzējs ir tiesas sekretariāta direktors*, un viņam ir pierādāma septiņu gadu darba pieredze tiesas ierēdņa amatā;
- pieteikuma iesniedzējs ir A kategorijas ierēdnis Tieslietu ministrijā** ar pierādāmu vismaz septiņu gadu darba pieredzi šajā amatā;
- pieteikuma iesniedzējs pašlaik ir vai agrāk ir bijis piederīgs tādai juridiskai vai tieslietu profesijai, kas ir reglamentēta vai kuras nosaukums ir aizsargāts, un viņam ir pierādāma vismaz piecu gadu profesionālā pieredze.

Uz laiku ieceltu tiesas piesēdētāju statuss

Attiecībā uz tiesnešiem kompetentais Maģistratūras augstās padomes sastāvs sniedz atzinumu par tieslietu ministra ierosinātajiem kandidātiem.

Uz tiesas piesēdētājiem, kurus uz laiku amatā ieceļ ar republikas prezidenta dekrētu (*décret*), attiecas noteikumi, ar ko reglamentē profesionālo maģistrātu darbu.

Viņus ieceļ uz pieciem gadiem, un šo periodu var pagarināt vienu reizi, bet pēc 75 gadu vecuma piesēdētāja pienākumus vairs nav atļauts veikt.

Papildus piesēdētāja pienākumu veikšanai viņi var turpināt savu profesionālo darbību, ja vien tā nav iekļauta piemērojamajā nesaderīgo darbību sarakstā.

Uz laiku ieceltu tiesas piesēdētāju pienākumi

Uz laiku iecelti tiesas piesēdētāji veic šādus pienākumus:

- apgabaltiesā izskata civillietas un krimināllietas kā konsultējošie eksperti triju tiesnešu sastāvā. Viņi var juridiski apstiprināt izlīgumus krimināllietās attiecībā uz vienu trešdaļu no viņiem uzticētā tiesas darba. Piesēdētāji arī piedalās policijas tiesas sēdēs, izskatot ierobežotu skaitu lietu, kas saistītas ar pirmajām četrām ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu kategorijām un noteikto sodu piekto kategoriju, kā arī apstrādā rīkojumus par soda piemērošanu par iepriekš minētajiem pārkāpumiem;
- instances tiesās piesēdētāji izskata civillietas attiecībā uz vienu trešdaļu no tās instances tiesas darba, uz kuru viņi ir norīkoti.

Uz laiku ieceltu tiesas piesēdētāju apmācība

Uz laiku iecelti tiesas piesēdētāji apgūst desmit dienu teorētisko apmācību Nacionālajā maģistrātu skolā (*ENM*).

Saskaņā ar Maģistratūras augstās padomes lēmumu viņiem vai nu piemēro pārbaudes laiku tiesā (40 līdz 80 dienas sešos mēnešos), vai arī 40 dienu apmācības periodu tiesā, kuru izņēmuma kārtā var saīsināt, ņemot vērā kandidāta profesionālo pieredzi.

Uz laiku ieceltu tiesas piesēdētāju atalgojums

Uz laiku ieceltiem tiesas piesēdētājiem izmaksā atalgojumu par sniegtajiem pakalpojumiem, pamatojoties uz nostrādāto pienākumu izpildes periodu.

Samaksas likme par pienākumu izpildes periodu ir 106,28 EUR bruto (atbilstoši indeksa punktam attiecībā uz atalgojumu publiskajā sektorā 2017. gada 1. februārī), un maksimālais pienākumu izpildes periodu skaits gadā ir 300.

Uz laiku iecelti tiesas piesēdētāji nesaņem piemaksas ceļojuma izdevumu segšanai no viņu mājām līdz tiesai, uz kuru viņi ir norīkoti.

Darba tiesu tiesneši

Darba tiesas tika izveidotas 1806. gadā, un tās ir pirmās instances tiesas, kas specializējas ar darba līgumiem saistītu individuālu strīdu risināšanā starp darba ņēmējiem vai mācekļiem un darba devējiem. Darba tiesu tiesneši pārstāv rūpniecības un tirdzniecības nozari.

Darba tiesu sistēmas pamatā ir izpratne, ka darba attiecības pēc būtības ir īpašas un sarežģītas un ar tām saistītās domstarpības ir jārisina tiesnesim, kuram ir pieredze šādu attiecību kontekstā vai nu kā darba ņēmējam, vai kā darba devējam,

Tāpēc darba tiesās noteikti darba devēju un darba ņēmēju pārstāvju skaits ir vienāds (kopīgi sastāvi). Tiesas locekļi ir iedalīti divās kolēģijās (darba ņēmēji un darba devēji), kā arī piecos specializētos sastāvos (rūpniecība, tirdzniecība, lauksaimniecība, citas darbības un pārvaldība).

Francijas kontinentālajā daļā un aizjūras teritorijās ir 210 darba tiesas, kurās savus pienākumus pilda 14 512 tiesas locekļi, gadā izskatot aptuveni 142 500 lietas.

Viņu galvenais uzdevums ir pušu samierināšana un — gadījumā, ja tas nav iespējams, — lēmumu pieņemšana pušu strīdos.

Iecelšanas metode

Darba tiesu locekļus kopš 1979. gada reizi piecos gados ievēlēja viņu kolēģi tiesās vispārējās vēlēšanās. Ņemot vērā to, ka balsotāju skaits samazinājās un attiecīgi samazinājās arī darba tiesu sistēmas leģitimitāte, tika izskatītas jaunas tiesas locekļu iecelšanas metodes.

Saskaņā ar 2016. gada 31. marta Rīkojumu (*ordonnance*) Nr. 2016-388 tika apstiprināts darba tiesas sistēmas specifiskais raksturs un tiesās balsošanas metode tika aizstāta ar tiesas locekļu iecelšanu, pamatojoties uz arodbiedrību un darba devēju apvienību priekšlikumu. Tiesas locekļus ieceļ pēc tam, kad ir veikts viņu reprezentativitātes aprēķins, izmantojot procedūru arodbiedrību un darba devēju organizāciju reprezentativitātes noteikšanai.

Tagad darba tiesu locekļus ieceļ reizi četros gados vispārējas iecelšanas kārtas ietvaros. Iecelšanu veic ar tieslietu ministra un nodarbinātības ministra kopīgu lēmumu (*arrêté*). Ja tiesas locekļu vietas atbrīvojas pilnvaru perioda laikā, informāciju par tām publicē papildu iecelšanas kārtu ietvaros un tās aizpilda, izmantojot tādu pašu procedūru kā vispārējo iecelšanas kārtu gadījumā.

Apmācība

2015. gada 6. augusta Likums Nr. 2015-990 par izaugsmi, darbību un vienlīdzīgām ekonomiskajām iespējām tika pieņemts ar mērķi stiprināt darba tiesu locekļu profesionālo statusu, jo īpaši ieviešot obligātu sākotnējo un turpmāku apmācību.

Tādējādi darba tiesu locekļi pirms darba sākšanas tiesās apgūst obligātu sākotnējo apmācību un vēlāk piedalās turpmākā apmācībā.

Sākotnējā apmācība ir vienāda gan locekļiem, kuri pārstāv darba devējus, gan locekļiem, kuri pārstāv darba ņēmējus. Šo apmācību organizē un nodrošina Nacionālā maģistrātu skola (*ENM*), un tā ietver vairākus teorētiskus un praktiskus moduļus. Mācību kopējais ilgums ir piecas dienas. Ikvienam darba tiesas loceklim ir jāpabeidz sākotnējā apmācība 15 mēnešos, sākot no otrā mēneša pirmās dienas pēc iecelšanas amatā. Ja šī prasība netiek izpildīta, uzskata, ka attiecīgais tiesas loceklis ir atteicies no pienākumu pildīšanas.

Darba tiesu locekļiem savā četrus gadu pilnvaru periodā ir jāpiedalās arī turpmākā apmācībā, kuras ilgums ir sešas nedēļas. Par šīs apmācības nodrošināšanu atbild Nodarbinātības ministrija.

Profesionālās ētikas normas

Darba tiesu locekļi nodod zvērestu. Uz viņiem attiecas tiesnešiem piemērojamās profesionālās ētikas normas, proti, neatkarība, objektivitāte, cieņa un godīgums, un viņiem ir jārīkojas tā, lai šajā sakarā par viņiem nerastos nekādas pamatotas šaubas. Darba tiesu locekļiem arī ir jāievēro konfidencialitāte saistībā ar lēmumu pieņemšanu.

Ar 2016. gada 28. decembra Dekrētu Nr. 2016-1948 par darba tiesu locekļu profesionālo ētiku un disciplinārajām procedūrām attiecībā uz viņiem, kas tika pieņemts, piemērojot 2015. gada 6. augusta Likumu Nr. 2015-990 par izaugsmi, darbību un vienlīdzīgām ekonomiskajām iespējām, Darba kodeksā tika iekļauts jauns R.1431-3-1. pants, ar kuru Darba tiesu locekļu Augstākajai padomei (*Conseil supérieur de la prud'homie*) tika noteikts uzdevums izstrādāt rīcības kodeksu tiesas locekļiem, paredzot prasību šo kodeksu publicēt.

Darba tiesu locekļu Augstākā padome apstiprināja šo rīcības kodeksu 2018. gada 26. janvārī.

Statuss

Uz nodarbinātajiem darba tiesu locekļiem attiecas aizsargāta darba ņēmēja statuss. Tas nozīmē, ka viņus nevar atbrīvot no pienākumu veikšanas bez iepriekšējas darba inspekcijas atļaujas un ka viņiem ir tiesības darba laikā nebūt darbā.

Šāds prombūtnes laiks ir uzskatāms par faktiski nostrādātu darba laiku, un darba ņēmējam par to ir jāizmaksā atalgojums, kā arī uz to attiecas sociālais nodrošinājums. Tādējādi laiks, kas oficiālajā darba laikā pavadīts, strādājot darba tiesā, neizraisa darba algas samazinājumu vai pabalstu zaudējumu. Valsts atlīdzina darba devējam attiecīgo izmaksāto atalgojumu.

Darba devēju pārstāvjiem un tiesā nodarbinātajiem darba ņēmējiem, kuri neietilpst iepriekš minētajā kategorijā (darba meklētāji, pensionāri, tiesas locekļi, kuri pienākumus tiesā veic ārpus darba laika), izmaksā atlīdzību par pienākumu izpildes periodiem saskaņā ar likmi, kas noteikta dekrētā (*décret*).

Var atlīdzināt arī viņu ceļa izdevumus.

Komerctiesu tiesneši

Francijas kontinentālajā daļā, izņemot Elzasu Mozeli (kur saskaņā ar vietējā regulējumā noteiktu izņēmumu komerciālos strīdus izskata apgabaltiesas sastāvs), darbojas 134 pirmās instances komerctiesas, un Francijas aizjūras teritorijās darbojas deviņas jauktas komerctiesas.

Komerctiesas izskata strīdus starp tirgotājiem vai starp tirgotājiem un komercuzņēmumiem, kā arī strīdus saistībā ar komerciāliem darījumiem.

Komerctiesu tiesneši (*juges consulaires*) ir tirgotāji vai uzņēmumu vadītāji. Tāpēc viņiem ir profesionāla pieredze uzņēmējdarbības jomā.

Pašlaik ir vairāk nekā 3400 komerctiesas tiesnešu.

Viņus ievēl viņu kolēģi ikgadējās divu posmu vēlēšanās.

Komerctiesu tiesnešus ievēl uz sākotnējo divu gadu pilnvaru periodu. Pēc tam viņus var atkārtoti ievēlēt uz četrus gadu pilnvaru periodu tajā pašā tiesā vai citā komerctiesā, bet viņi drīkst kalpot ne ilgāk kā četrus pilnvaru periodus, izņemot priekšsēdētāju, kuru var atkārtoti ievēlēt uz piekto periodu, bet tikai kā sastāva locekli.

Komerctiesu tiesneši nodod zvērestu, un uz viņiem attiecas tas pats rīcības kodekss, kas uz profesionāliem maģistrātiem.

Viņi veic darbu kā brīvprātīgie. Lai veiktu tiesneša pienākumus, viņiem ir jābūt pieejamiem un gataviem sniegt personīgu ieguldījumu, jo īpaši piedaloties obligātā sākotnējā un turpmākā apmācībā.

Ar 2016. gada 18. novembra Likumu Nr. 2016-1547 par tieslietu sistēmas modernizāciju 21. gadsimta vajadzībām tika ieviesta vērienīga reforma attiecībā uz komerctiesas tiesnešu statusu. Konkrētāk, ar minēto likumu tika pārskatīti komerctiesu tiesnešu rīcības kodeksa noteikumi un disciplinārās procedūras un tika nostiprināts viņu profesionālais statuss, ieviešot obligātu sākotnēju un turpmāku apmācību, ko nodrošina Nacionālā maģistrātu skola.

Konsultējošie eksperti sociālā nodrošinājuma lietu tiesās

Konsultējošos ekspertus sociālā nodrošinājuma lietu tiesās (*tribunaux des affaires de la sécurité sociale*) uz trim gadiem ieceļ apelācijas tiesas pirmais priekšsēdētājs no saraksta, ko konkrētajai tiesai sagatavo jaunatnes lietu, sporta un sociālās kohēzijas reģionālais direktors, balstoties uz visreprezentatīvākajiem tirdzniecības un profesionālo organizāciju priekšlikumiem.

Ar 2016. gada 18. novembra Likumu par tieslietu sistēmas modernizāciju 21. gadsimta vajadzībām sociālā nodrošinājuma lietu tiesas tika likvidētas un to kompetencē esošās lietas, sākot no 2019. gada 1. janvāra, tika nodotas īpaši noteiktām apgabaltiesām. Konsultējošie eksperti izskatīs lietas šajās tiesās.

Konsultējošie eksperti darba nespējas strīdu tiesās

Konsultējošos ekspertus darba nespējas strīdu tiesās (*tribunaux du contentieux de l'incapacité*) uz trim gadiem ieceļ tās apelācijas tiesas pirmais priekšsēdētājs, kurai ir jurisdikcija attiecīgajā teritorijā, un jaunatnes lietu, sporta un sociālās kohēzijas reģionālais direktors no sarakstiem, kuri sagatavoti, balstoties uz visreprezentatīvāko tirdzniecības un profesionālo organizāciju priekšlikumiem.

Ar 2016. gada 18. novembra Likumu par tieslietu sistēmas modernizāciju 21. gadsimta vajadzībām darba nespējas strīdu tiesas tika likvidētas un to kompetencē esošās lietas, sākot no 2019. gada 1. janvāra, tika nodotas īpaši noteiktām apgabaltiesām. Konsultējošie eksperti izskatīs lietas šajās tiesās.

Konsultējošie eksperti apgabaltiesas sastāvos sociālā nodrošinājuma jautājumu izskatīšanai

No 2019. gada 1. janvāra šie konsultējošie eksperti veic pienākumus apgabaltiesas sastāvos, kas īpaši paredzēti ar sociālo nodrošinājumu un sociālo palīdzību saistītu strīdu izskatīšanai.

Viņus uz trīs gadu pilnvaru periodu ieceļ apelācijas tiesas pirmais priekšsēdētājs pēc apspriešanās ar apgabaltiesas priekšsēdētāju, izraugoties no sarakstiem, kurus konkrētās tiesas vajadzībām sagatavo prefekts, ņemot vērā visreprezentatīvāko arodbiedrību un profesionālo organizāciju izvirzītos kandidātus.

Kandidātiem ir jābūt Francijas valstspiederīgajiem, vismaz 23 gadus veciem, viņiem ir jāatbilst nosacījumiem attiecībā uz dalību zvērināto tiesā, viņi nedrīkst būt atzīti par vainīgiem pārkāpumā saskaņā ar Lauku un jūras zvejniecības kodeksu vai Sociālā nodrošinājuma kodeksu un nedrīkst būt valdes loceklis sociālā nodrošinājuma organizācijā vai savstarpējās apdrošināšanas sabiedrībā. Viņu pienākumi ir savietojami ar darba tiesas locekļa pienākumiem.

Konsultējošie eksperti nepilngadīgo tiesās

Konsultējošos ekspertus nepilngadīgo tiesās (*tribunaux pour enfants*) uz četrus gadu pilnvaru periodu ieceļ tieslietu ministrs, izvēloties no kandidātu saraksta, ko iesniedzis tās apelācijas tiesas pirmais priekšsēdētājs, kurai ir piederīga nepilngadīgo tiesa.

Kandidātiem ir jābūt Francijas valstspiederīgajiem, vismaz 30 gadus veciem, un viņiem ir jābūt ar īpašu interesi par jautājumiem saistībā ar jauniešiem.

Konsultējošie eksperti lauku īpašumu nomas paritārajās tiesās

Konsultējošos ekspertus lauku īpašumu nomas paritārajās tiesās (*tribunaux paritaires des baux ruraux*) uz sešu gadu pilnvaru periodu ieceļ apelācijas tiesas pirmais priekšsēdētājs, izraugoties no sarakstiem, kurus konkrētās tiesas vajadzībām sagatavo prefekts, ņemot vērā visreprezentatīvāko profesionālo vai zemes īpašnieku organizāciju izvirzītos kandidātus.

Šo ekspertu vidū ir īpašnieki, kuri vienlaikus nav arī īrnieki, un īrnieki, kuri vienlaikus nav arī īpašnieki. Vajadzības gadījumā viņi ir iedalīti kopīgās tiesas divās palātās — vienā darbojas īpašnieki un īrnieki, uz kuriem attiecas īres līgumi, bet otrā — īpašnieki un īrnieki, uz kuriem attiecas pusgraudniecības līgumi.

Kandidātiem ir jābūt Francijas valstspiederīgajiem, vismaz 26 gadus veciem, viņiem nedrīkst būt liegta civilās, pilsoņa vai profesionālās tiesības, un viņiem vismaz piecus gadus ir jābūt saimnieka vai īrnieka statusā saskaņā ar īres vai pusgraudniecības līgumu.

Kancelejas pārziņi

Kancelejas pārziņi (*greffiers*) ir speciālisti tiesas procedūras jautājumos un sniedz palīdzību tiesnešiem saistībā ar tiesas dokumentu sagatavošanu, kā arī atbild par tiesas dokumentu autentifikāciju, ja tas paredzēts tiesību aktos.

Kancelejas pārziņi sadarbojas ar maģistrātiem, palīdzot viņiem sagatavot un apstrādāt lietas un veicot juridisko izpēti. Saskaņā ar maģistrātu norādījumiem viņi sagatavo lēmumus un prasības. Saistībā ar informācijas un atbalsta pakalpojumu sniegšanu plašai sabiedrībai kancelejas pārziņiem arī var noteikt pienākumu nodrošināt informāciju, norādes vai palīdzību lietotājiem par tiesas formalitāšu vai procedūru izpildi. Viņiem arī var noteikt pienākumus saistībā ar profesionālo apmācību.

Kancelejas pārziņa funkcijas tiek pildītas galvenokārt dažādās tiesu iestādēs. Atkarībā no tiesas lieluma un organizācijas, kancelejas pārziņiem var būt piešķirta pārraudzības kompetence kā tiesas kancelejas vadītājam vai vadītāja vietniekam vai dienesta vadītājam.

[Galvenais kancelejas pārziņis](#)  (378 Kb) 

[Kancelejas pārziņis](#)  (375 Kb) 

Tieslietu ministrijas Tiesu sekretariātu cilvēkresursu departaments 2018. gada 1. janvārī pārvaldīja 10 931 darbinieku, un 9368 no tiem bija norīkoti darbā tiesās.

Advokāti

Advokāti (*avocats*) ir tiesas amatpersonas, un advokāta profesija ir neatkarīga brīvā profesija. Advokāta statuss ir noteikts galvenokārt 1971. gada 31. decembra Likumā Nr. 71-1130, ar ko reformē noteiktus amatus tiesās un juridiskās profesijas, un 1991. gada 27. novembra Dekrētā (*décret*) Nr. 91-1197 par advokāta profesiju. 1990. gada 31. decembra Likums Nr. 90-1259, ar ko tika grozīts 1971. gada likums, kopā ar tā īstenošanas rīkojumiem radīja jaunu advokāta (*avocat*) profesiju, apvienojot jau pastāvošās advokāta (*avocat*) un juridiskā konsultanta (*conseil juridique*) profesijas. Savukārt ar 2011. gada 25. janvāra likumu, ar ko tika īstenotas reformas attiecībā uz juridisko pārstāvību apelācijas tiesās, tika apvienotas advokāta un juridiskā pārstāvja funkcijas apelācijas tiesā (*avoué près les cours d'appel*).

Advokātiem ikdienas darbā ir divas funkcijas: sniegt atbalstu klientiem un pārstāvēt viņus tiesā (ar tiesvedību saistītā funkcija), kā arī sniegt juridiskās konsultācijas un sagatavot juridiskus dokumentus (juridiskā funkcija).

Saskaņā ar 1971. gada 31. decembra likuma 4. panta 1. daļu advokātiem ir piešķirts gandrīz pilnīgs monopols palīdzības sniegšanā un lietas dalībnieku pārstāvībā, prasības celšanā un mutvārdu paskaidrojumu sniegšanā visu veidu tiesās un tiesu vai disciplinārajās iestādēs.

Nepastāv valsts līmeņa advokātu asociācija, jo advokāti vēlas, lai būtu taisnīgi pārstāvētas visas advokātu asociācijas. Advokāti pieder kādai no 16 advokātu asociācijām (*barreaux*), kas pastāv Francijas kontinentālajā daļā un tās aizjūras teritorijās; katra asociācija ir piesaistīta apgabaltiesai (*tribunal de grande instance*), un to vada advokātu asociācijas vadītājs (*bâtonnier*) un administrē advokātu asociācijas padome (*conseil de l'ordre*), kuras pienākumos ietilpst izskatīt visus ar šīs profesijas praktizēšanu saistītos jautājumus un garantēt, ka advokāti pilda savus pienākumus, kā arī aizsargāt viņu tiesības.

Nacionālā advokātu asociāciju padome (*Conseil national des barreaux — CNB*), kas izveidota saskaņā ar 1990. gada 31. decembra Likumu (15. pants), ir struktūra, kurai uzticētas valsts pārvaldes funkcijas (*établissement d'utilité publique*), ar juridiskas personas statusu; tās uzdevums ir pārstāvēt advokātu profesijas intereses valsts iestādēs un nodrošināt profesijas noteikumu un paražu saskaņošanu.

Nacionālajai advokātu asociāciju padomei ir tīmekļa vietne, kurā visiem ir brīvi pieejama informācija par profesijas organizāciju un aktuālie jautājumi par profesiju, kā arī visu to advokātu saraksts, kuri ir reģistrēti Francijas advokātu asociācijās. Gandrīz visām lielākajām advokātu kolēģijām pašām ir savas brīvi un bez maksas pieejamas tīmekļa vietnes, kuru adreses ir atrodamas Nacionālās advokātu asociāciju padomes tīmekļa vietnē publicētajā advokātu kolēģiju sarakstā.

CNB izstrādā valsts līmeņa profesionālās ētikas normas, pieņemot regulatīvus lēmumus, kuri tiek publicēti "Oficiālajā Vēstnesī" un kuri ir tieši piemērojami advokātiem.

Francijas divu augstāko tiesu, Valsts padomes un Kasācijas tiesas advokāti pārstāv atsevišķu profesiju: viņi ir valsts pārvaldes amatpersonas, kuras ar tieslietu ministra rīkojumu ir ieceltas pildīt savas funkcijas, un viņiem ir piešķirtas ekskluzīvas pušu pārstāvības tiesības augstākajās tiesās gadījumos, kad tā ir obligāta prasība. Viņu statuss galvenokārt ir noteikts 1817. gada 10. septembra rīkojumā (*ordonnance*), ar ko izveido advokātu kolēģijas Valsts padomē un Kasācijas tiesā, 1991. gada 28. oktobra Dekrētā (*décret*) Nr. 91-1125 attiecībā uz piekļuvi šai profesijai un 2002. gada 11. janvāra Dekrētā (*décret*) Nr. 2002-76 par disciplinārajiem noteikumiem attiecībā uz šo profesiju.

Augstākajās tiesās advokāti veido autonomu advokātu asociāciju vai kolēģiju, ko vada priekšsēdētājs, kuram palīdz advokātu asociācijas padome 11 locekļu sastāvā. Šī struktūra atbild par to, lai tiktu nodrošināta profesionālā disciplīna, kā arī pārstāv šo profesiju.

Plašāka informācija pieejama tīmekļa vietnē [Valsts padomes un Kasācijas tiesas Advokātu kolēģija](#).

Vai šajā jomā ir izveidota datubāze?

Nacionālā advokātu asociāciju padome pārvalda datubāzi, kurā ir iekļauts to advokātu saraksts, kuri ir reģistrēti

kādā no Francijas advokātu asociāciju sarakstiem.

Vai šī informācija ir pieejama bez maksas?

[Nacionālās advokātu asociāciju padomes](#) tīmekļa vietnē izvietotajai datubāzei var piekļūt bez maksas.

Notāri

Struktūra

Notāri (*notaire*) ir publiskas valsts amatpersonas, kuras ieceļ amatā ar tieslietu ministra lēmumu (*arrêté*). Tomēr šai profesijai ir piemērojams neatkarīgas brīvās profesijas regulējums. Viņu statusu galvenokārt nosaka ar XI gada 25. *ventôse* likumu (datēts saskaņā ar Francijas Republikānisko kalendāru), 1945. gada 2. novembra Rīkojumu (*ordonnance*) Nr. 45-2590 un 1945. gada 19. decembra Dekrētu (*décret*) Nr. 45-0117 par notāra profesijas organizāciju, 1973. gada 5. jūlija Dekrētu (*décret*) Nr. 73-609 par profesionālo apmācību un piekļuvi notāra profesijai un 1978. gada 8. marta Dekrētu (*décret*) Nr. 78-262 par notāra pakalpojumu tarifiem.

Šī profesija ir organizēta notāru kolēģijās departamentu līmenī un reģionālajās padomēs, kuru uzdevums ir to notāru kontrole un disciplīnas uzraudzīšana, kuri darbojas viņu teritorijā. Valsts iestādēs šo profesiju pārstāv Notariāta augstākā padome (*Conseil supérieur du notariat*).

Papildus savai profesijas pārstāvības lomai valsts iestādēs Notariāta augstākās padomes uzdevums ir novērst un risināt ar profesionālo darbību saistītas domstarpības starp notāriem, kuri pieder dažādām reģionālajām padomēm. [Notariāta augstākajai padomei](#) ir sava tīmekļa vietne, kas ir pieejama bez maksas un kurā ir sniegta svarīgākā informācija par šo profesiju, kā arī saraksts, kurā uzskaitīti notāri un viņu kolēģijas un padomes departamentos un reģionos.

Loma un funkcijas

Notāriem ir piešķirtas pilnvaras izdot autentificētus dokumentus, kuri ir izpildāmi bez nepieciešamības saņemt tiesas nolēmumu.

Notāru uzdevums ir arī konsultēt fiziskas personas un uzņēmumus par jautājumiem, kas saistīti ar oficiālu dokumentu sagatavošanu, un citiem jautājumiem, un papildus savai pamatdarbībai viņi var ņemt dalību īpašumu pārvaldībā un darījumos ar īpašumu.

Citas juridiskās profesijas

Tiesu izpildītāji

Tiesu izpildītāji (*huissiers de justice*) ir publiskas valsts amatpersonas, kuras amatā ieceļ ar tieslietu ministra lēmumu (*arrêté*). Tomēr šai profesijai ir piemērojams neatkarīgas brīvās profesijas regulējums. Viņu statusu galvenokārt nosaka ar 1923. gada 27. decembra likumu, 1945. gada 2. novembra Rīkojumu (*ordonnance*) Nr. 45-2592, 1956. gada 29. februāra Dekrētu (*décret*) Nr. 56-222 un 1975. gada 14. augusta Dekrētu (*décret*) Nr. 75-770.

Viņiem vienīgajiem ir piešķirtas pilnvaras izsniegt tiesas dokumentus un izpildīt tiesas nolēmumus un izpildrakstus vai izpildu dokumentus. Turklāt pēc tiesu rīkojuma vai fizisku personu pieteikuma viņi var sagatavot ziņojumus par oficiālu faktu vākšanu. Papildus savai pamatdarbībai viņi drīkst arī darboties kā mediatori, īpašumu administratori vai apdrošināšanas aģenti, pirms tam informējot tiesu izpildītāju reģionālo kolēģiju, kurai tie pieder, un tās apelācijas tiesas ģenerālprokuroru (*procureur général*), kurai ir jurisdikcija teritorijā, kurā atrodas viņu birojs.

Par darbību, kas ir viņu kompetencē, civillietās un komercietās tiesu izpildītāji saņem atlīdzību pēc fiksēta tarifa, kas noteikts ar 1996. gada 12. decembra Dekrētu (*décret*) Nr. 96-1080.

Šo profesiju katras apelācijas tiesas ģeogrāfiskajā jurisdikcijā pārstāv kolēģijas departamentu un reģionu līmenī. Turklāt ir arī nacionālā kolēģija, kas pārstāv visu profesiju kopumā valsts iestādēs un risina strīdus, kuri radušies

starp kolēģijām un starp tiesu izpildītājiem, kuri pieder dažādām reģionālajām kolēģijām. [Tiesu izpildītāju nacionālajai kolēģijai](#) ir sava tīmekļa vietne, kas pieejama bez maksas un kurā sniegts vispārējs profesijas apraksts un tiesu izpildītāju saraksts.

Ar 2016. gada 2. jūnija rīkojumu (*ordonnance*) tika izveidota jauna profesija “tiesu izpildītājs” (*commissaire de justice*), ar ko, sākot no 2022. gada 1. jūlija, tiks aizstātas tiesu izpildītāja un ūtrupnieka (*commissaire-priseur judiciaire*) profesijas.

Rīkojumā ir paredzēti noteikumi, ar ko reglamentē tiesu izpildītāju darbību un nosaka, ka jaunā profesija tiks pakāpeniski ieviesta līdz 2022. gada 1. jūlijam, īstenojot pārejas pasākumus. Tā kā tiesu izpildītāja un ūtrupnieka pienākumi ir daļēji līdzīgi un savstarpēji papildinoši, tika nolemts racionalizēt šo profesiju spēkā esošo organizāciju un apvienot tās vienā profesijā “tiesu izpildītājs”.

Noteikumi, ar ko reglamentē tiesu izpildītāju darbību, būs pilnībā piemērojami no 2022. gada 1. jūlija. No 2026. gada 1. jūlija šī jaunā profesija pilnībā aizstās iepriekšējās profesijas, un tiesu izpildītāji un ūtrupnieki, kuri nebūs ieguvuši īpašu apmācību, lai kvalificētos kā tiesu izpildītāji, pārtrauks savu darbību. No 2019. gada 1. janvāra Tiesu izpildītāju nacionālā kolēģija (*Chambre nationale des commissaires de justice*) attiecīgi aizstās tiesu izpildītāju un ūtrupnieku nacionālās kolēģijas, lai sagatavotos abu minēto profesiju pakāpeniskai saskaņošanai un apvienošanai.

Citas tiesas amatpersonas

Komerctiesās darbojas komerctiesu ierēdņi (*greffiers de tribunaux de commerce*), kas ir publiskas valsts amatpersonas un kuru galvenais uzdevums ir palīdzēt komerctiesas locekļiem tiesas sēdēs un šīs tiesas priekšsēdētājam — administratīvo jautājumu risināšanā. Viņi vada tiesas sekretariāta darbu un nodrošina, ka tiek pienācīgi uzturēts Sabiedrību reģistrs un komercereģistrs (*registre du commerce et des sociétés — RCS*) un tiesas lietvedība. Viņi izsniedz oficiālas kopijas, ir atbildīgi par tiesas zīmoga uzlikšanu un tiesas sekretariātā iesniegto naudas summu glabāšanu, sagatavo dokumentus, ko izdod tiesas sekretariāts, un citus oficiālus dokumentus savas kompetences robežās.

Šī profesija tiek reglamentēta Komerckodeksa L.741-1. līdz R.741-1. pantā.

Saziņā ar iestādēm šo profesiju pārstāv Komerctiesu ierēdņu nacionālā padome (*Conseil national des greffiers de tribunaux de commerce — CNGTC*). Šai struktūrai ir uzticētas valsts pārvaldes funkcijas (*établissement d'utilité publique*) un ir juridiskas personas statuss, un tās uzdevums ir pārstāvēt šīs profesijas kopējās intereses. Tā organizē tiesas ierēdņu un sekretariāta personāla sākotnējo un turpmāko apmācību un profesionālo eksamināciju, kā arī sekmē un pārrauga mācību praksi. Plašāka informācija par šiem jautājumiem ir pieejama [Komerctiesu ierēdņu nacionālās padomes](#) tīmekļa vietnē.

[Komerctiesu ierēdņi](#)  (366 Kb) 

[Komerctiesu ierēdņi ar darba līgumu](#)  (366 Kb) 

Juridiskie padomnieki / uzņēmumu juristi

Juridiskā padomnieka (*conseil juridique*) profesija tika apvienota ar advokāta (*avocat*) profesiju saskaņā ar 1990. gada 31. decembra Likumu Nr. 90-1259.

Uz juristiem (*juristes*), kas nepraktizē kā neatkarīgi advokāti (*avocats*), bet strādā uzņēmumos, nav attiecināmi nekādi īpaši šo profesiju reglamentējoši akti.

 Lapa atjaunināta: 10/01/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atsoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.